

FİLİZ KİTABEVİ

Dr. Altan RENÇBER

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

ULUSLARARASI GELİŞMELER IŞIĞINDA VERGİ HUKUKUNDA İŞYERİ

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2021

ULUSLARARASI GELİŞMELER IŞIĞINDA
VERĐİ HUKUKUNDA IŐYERİ
Dr. Altan RENÇBER

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

EYLÜL 2021

ISBN: 978-975-368-658-7

BASKI - CİLT

Birlik Fotokopi Baskı Ozalit Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 20179

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

İşyeri kavramı, uluslararası vergi hukukunun en önemli ve en temel kavramlarından biridir. Kavram ortaya çıktığı 1900'lü yılların başından itibaren, ticari kazançların kaynak ülkede vergilendirilebilmesi için bir bağlama noktası olarak kullanılmaktadır.

İşyerinin haiz olduğu bu öneme rağmen ülke uygulamalarında, mahkeme kararlarında ve hatta vergi hukuku doktrininde işyerinin varlığı için gereken şartların neler olduğuna dair büyük bir uyumsuzluk ve belirsizlik bulunmaktadır.

Ekonominin dijitalleşmesi ile birlikte özellikle çok uluslu şirketlerin kaynak ülkede fiziksel bir varlık göstermeden/işyeri oluşturmadan gelir elde edebilmeleri konuyu tekrar uluslararası kamuoyunun ve uluslararası örgütlerin gündemine getirmiştir. OECD ve BM bünyesinde "sanal işyeri"ni kavramaya yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca 2017 OECD Modeli ve MLI ile birlikte işyeri kavramı önemli değişiklikler göstermiştir.

Konunun sahip olduğu bu önem ve Türk doktrininde özellikle 2017 sonrasında konunun geçirdiği ve geçirmekte olduğu değişime rağmen, yeterli çalışma yapılmamış olması nedenleriyle, işyeri kavramının monografik bir çalışma kapsamında, yaşanan güncel gelişmeler ile birlikte incelenmesinde ve değerlendirilmesinde fayda görülmüştür.

Bu noktada kitabın yazım sürecinde desteklerini gördüğüm birçok hocama ve arkadaşşıma teşekkür ederek üzerimdeki yükü hafifletmek isterim. Birlikte çalışmaktan ve öğrencileri olmaktan onur duyduğum değerli kürsü Hocalarım, Prof. Dr. Esra EKMEKÇİ ÇALICIOĞLU'na, Prof. Dr. Mahmut KAŞIKCI'ya, Prof. Dr. İrfan BARLASS'a ve Dr. Öğr. Üyesi Ertunç ŞİRİN'e kitabın yazım sürecindeki destekleri için minnettarım. Yüksek lisans ve doktora eğitimim boyunca ve sonrasında kendisinden çok şey öğrendiğim Hocam Prof. Dr. Gülsen GÜNEŞ'e bütün akademik hayatıma olan büyük katkısı için çok teşekkür ederim. Çalışmanın konusunu seçmemde çok yardımcı olan ve beni cesaretlendiren Hocam Prof. Dr. Billur YALTI'ya ve bu süreçte desteğini her zaman hissettiğim Hocam Prof. Dr. Cenker GÖKER'e çok teşekkür ederim.

Çalışmanın dipnotlarına kadar kontrolünde büyük emek sahibi olan, hakkını asla ödeyemeyeceğim Dr. İmran SEMİZ'e ve özellikle raporları doğru çevirebilmemde büyük katkısı olan dostum Ayça YALTI'ya çok teşekkür ederim.

Çalışma arkadaşlarım, Araş. Gör. Mevlüt UZUNÖNER, Araş. Gör. Selin OVALIOĞLU, Araş. Gör. Yetkin Kaan GENÇTÜRK ve Araş. Gör. Eda UÇAR, çalışmanın tashihinde bana çok yardımcı olmuşlardır. Kendilerine çok teşekkür ederim.

Çok yorucu ve binbir sorunla geçen bu iki yıllık çalışma sürecinde beni her zaman destekleyen, başka bir alanda çalışıyor olmasına rağmen zekasından ve fikirlerinden sonuna kadar yararlandığım yol arkadaşım Büşra ÖZÇELİK'e, varlığı için ayrıca teşekkür ederim.

31.08.2021

Beyazıt/Üniversite

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR CETVELİ.....	XVII
TABLolar LİSTESİ	XIX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

I. KAVRAM	7
A. Türk Hukukunda İşyeri Kavramı	7
1. Türk Vergi Hukukunda İşyeri.....	7
a. Genel Olarak	7
b. Benzer Kavramlar	12
(i) İş Merkezi.....	12
(ii) Daimi Temsilci	13
(iii) İrtibat Bürosu	14
(iv) Bağımlı Acente	16
(v) Ticari İşletme	17
2. Türk İş Hukukunda İşyeri	18
3. Türk Borçlar Hukukunda İşyeri	20
4. Ara Değerlendirme	20
B. Uluslararası Vergi Hukukunda İşyeri Kavramı	20
C. Kavramın İşlevi ve Önemi	22
1. Türk Vergi Hukuku Açısından	22
a. Vergi Usul Kanunu Açısından	22
b. Gelir Vergisi Kanunu Açısından	23
c. Kurumlar Vergisi Kanunu Açısından	24
d. Katma Değer Vergisi Kanunu Açısından	25
2. Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları Açısından.....	26
a. Ticari Kazançlar	28
b. Temettüler	29
c. Faiz.....	29
d. Gayri Maddi Hak Bedelleri.....	29
e. Diğer Gelirler	30

3. İşyerine İlişkin Hükümler Kullanılarak Vergiden Kaçınılması.....	30
a. İşyeri Statüsünden Kaçınılması.....	31
(i) Komisyon Sözleşmeleri Yoluyla.....	31
(ii) Faaliyetlerin Bölünmesi Yoluyla.....	32
(iii) Hazırlayıcı ve Yardımcı Faaliyetler Yoluyla.....	32
b. Kârların İşyerlerine Sınırlanarak Atfedilmesi.....	33
c. Kasıtlı Olarak İşyeri Yaratılması.....	33
(i) Muafiyet - İstisna Rejimleri.....	33
(ii) Finansal Yapılanmalar.....	34
d. Ekonominin Dijitalleşmesi.....	35
D. İşyerinin Bağlama Noktası Olarak Kullanılmasının Ardındaki Temel Nedenler.....	37
II. TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE İŞYERİ KAVRAMININ GELİŞİMİ.....	38
A. Model Anlaşmalar Öncesi Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarındaki Durum.....	40
B. Birleşmiş Milletler Model Anlaşmaları.....	41
1. 1928 Milletler Cemiyeti Model Anlaşması.....	42
2. 1943 Meksika Taslağı – 1946 Londra Taslağı.....	42
C. OECD Model Anlaşmaları.....	45
1. 1963 OECD Model Anlaşması.....	45
2. 1977 OECD Model Anlaşması.....	46
3. 1977 OECD Model Anlaşması Sonrası.....	47
D. Ara Değerlendirme.....	47
E. 2017 OECD Modeli ve Sonrası.....	48
1. Bağımlı Acente Statüsündeki İşyeri.....	49
2. Belirli Faaliyet İstisnaları.....	51
3. Faaliyetlerin Bölünmesi.....	52
4. Ekonominin Dijitalleşmesi ile Karşılaşılan Sorunlar.....	53
5. Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımını Önlemek İçin Vergi Anlaşmalarıyla Bağlantılı Tedbirlerin Uygulanması Üzerine Çok Taraflı Enstrüman (MLI).....	53

İKİNCİ BÖLÜM

İŞYERİNİN VARLIĞI İÇİN ARANAN ŞARTLAR

I. GENEL OLARAK.....	55
II. İŞYERİNİN NESNEL ŞARTLARI.....	56
A. Genel Olarak.....	56

B. İşin Yürütüldüğü Yer Şartı.....	57
1. Genel Olarak	57
2. Pozitif Liste	60
a. Ofis	62
b. Şube ve Yönetim Yerleri	63
c. Fabrika.....	64
d. Atölye	64
e. Doğal Kaynaklar	65
3. Mağaza ve Diğer Satış Yerleri	65
4. Boru Hatları ve İnsansız Ekipmanlar	66
5. Elektrik Kabloları, Telekomünikasyon Kabloları ve Kıyı Ötesi Kablolar	66
6. Sunucular	67
7. Uydular	68
8. Gemiler	68
9. Gemilerde Yürütülen Ticari Faaliyetler	68
10. Makine ve Ekipman	69
11. Menkul Kıymetler ve Banka Hesapları.....	70
12. Yazılım ve Patentler	71
13. İnsanlar Hayvanlar ve Tarım.....	71
14. Ev Ofisler	72
C. Ayırt Edici Yer–Konum Şartı	73
1. Genel Olarak	73
2. Coğrafi ve Ticari Bağdaşıklık Ölçütü	77
a. Coğrafi Bağdaşıklık.....	79
b. Ticari Bağdaşıklık	84
III. İŞYERİNİN ÖZNEL ŞARTLARI	85
A. Kullanım Hakkı Şartı	85
1. Genel Olarak	85
2. Yasal Kullanım – Gerçek Kullanım Farkı	87
3. OECD Model Şerhi 2017 Değişiklikleri ile Getirilen Yenilikler	88
a. Etkin Kullanım Yetkisi Ölçütü	88
b. Mevcudiyetin Derecesi Ölçütü	91
c. Gerçekleştirilen Faaliyet Ölçütü	92

B. Süreklilik Şartı.....	92
1. Genel Olarak	92
2. Sürenin Hesaplanması.....	95
a. Sürenin Başlangıcı	95
b. Sürenin Bitişi	96
3. Tekrarlama ve Kesinti	97
a. Tekrarlama.....	97
b. Kesinti	99
(1) Genel Kural	99
(2) İstisnalar	100
4. Süreklilik Şartının İstisnası	101
5. Süreklilik Şartına İlişkin Değerlendirmeler	101
IV. İŞYERİNİN İŞLEVSEL ŞARTLARI	102
A. Genel Olarak	102
B. İş Kavramı	103
C. Teşebbüsün İş Şartı.....	105
1. İşin Teşebbüs İş Niteliğinde Olması	105
2. Anlaşmalarda Hariç Tutulan Faaliyetler	105
a. Uluslararası Gemicilik ve Hava Taşımacılığı Faaliyeti.....	105
b. Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	107
3. Hazırlayıcı ve Yardımcı Faaliyetler ve Negatif Liste.....	108
D. Bağlantı Şartı: İşin İşyeri Aracılığıyla Yürütülme	109
1. Genel olarak	109
2. İşin Yürütüldüğü Yerde Temel İş Faaliyetine Sağlanan Katkı	111
3. Özellikli Durumlar	112
a. Kiralama İşlemlerinin Değerlendirilmesi.....	112
b. Telekomünikasyon İşlemlerinin Değerlendirilmesi	113
c. İşçilerin Durumunun Değerlendirilmesi	113
V. HİZMET İŞYERİ İÇİN GEREKEN ŞARTLAR	113
VI. BAĞLI ORTAKLIK İŞYERİ İÇİN GEREKEN ŞARTLAR	121
A. Genel Olarak	121
B. Bağlı Ortaklık İşyeri Oluşması İçin Şartlar.....	123
1. Bağlı Ortaklık İşyeri Oluşması için Gereken Nesnel Şartlar	123

2. Bağlı Ortaklık İşyeri Oluşması için Gereken Özel Şartlar.....	124
3. Bağlı Ortaklık İşyeri Oluşması için Gereken İşlevsel Şartlar	125
C. Boş – Paravan Şirketler Aracılığıyla Bağlı Ortaklık İşyeri	126

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YAPIM İŞYERİ

I. OECD MODEL ANLAŞMASI UYARINCA YAPIM İŞYERLERİ	129
A. Hükümün Tariçesi ve Barındırdığı Temel Sorunlar	130
B. Temel Kural İşyeri – Yapım İşyeri Hükümü İlişkisi	132
C. Yapım İşyeri Hükümünün Diğer Hükümler İle İlişkisi	135
D. Yapım İşyeri Oluşması İçin Gereklî Şartlar	136
1. Nesnel Şartlar – İşin Yürütüldüğü Yer Şartı	136
a. İnşaat Yapım ve Kurma Faaliyetleri.....	137
b. Yerinde Planlama ve Denetim.....	138
c. İlişkili Şirketlere Ait Projelerin Özdeşleştirilmesi	139
d. Nesnel Şartlara İlişkin Sorun ve Sorunsallar	140
2. Özel Şartlar	142
a. Genel Olarak	142
b. Süreye İlişkin Şartlar.....	144
(1) Sürenin Başlangıç Tarihi	146
(2) Sürenin Bitiş Tarihi	147
(3) Kesintilerin Sürelere Olan Etkisi.....	149
c. Üçgen Yapılanmalar ve Sürelere Olan Etkisi	152
3. İşlevsel Şart – Teşebbüs Faaliyeti Şartı.....	152
E. Yapım İşyerine İlişkin Hükümün Kötüye Kullanılması	153
1. Tarihsel Olarak	154
a. Temel Amaç Testi	156
b. OECD Model Anlaşmasındaki Temel Amaç Testine Seçenek Hüküm.....	160
c. Ticari ve Coğrafi Açından Bağdaşıklık Ölçütleri	161
(1) Ticari Bağdaşıklık	162
i. Sözleşmelerin Önemi.....	162
ii. Müşterinin Önemi	163
iii. Yapısal Varlık ve Önemi	164
iv. Özdeş Teknik Unsurların Önemi.....	165

(2) Coğrafi Bağdaşıklık.....	166
F. Yapım İşyerlerinde Karların Atfedilmesi	168
II. BM MODEL ANLAŞMASI UYARINCA YAPIM İŞYERLERİ	169
III. TÜRKİYE UYGULAMASI	170
IV. ÇEŞİTLİ ÜLKELERİN POZİTİF HUKUKLARINDA YER ALAN DÜZENLEMELER VE ANLAŞMA UYGULAMALARI.....	171
A. Almanya	171
B. Amerika Birleşik Devletleri	174
C. Birleşik Krallık	176
D. Çin Halk Cumhuriyeti	178
E. İtalya	180

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ACENTE İŞYERİ

I. KAVRAM	183
II. TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDE ACENTE İŞYERİ KAVRAMININ GELİŞİMİ	185
III. TEMEL KURAL İŞYERİ – ACENTE İŞYERİ HÜKMÜ İLİŞKİSİ	189
IV. ACENTE İŞYERİ OLUŞMASI İÇİN GEREKEN ŞARTLAR	190
A. Sözleşme Akdetme veya Sözleşme Akdetmede Başlıca Rolü Oynama	193
1. Genel Olarak	193
2. Sözleşmeleri Mutaden Akdetmek	196
a. Fiilen Yetki Kullanımı	197
b. Sıklık	200
c. Süreklilik	202
3. Sözleşmeleri Temelde Değişiklik Yapmadan Rutin Olarak Akdetmede Başlıca Rolü Oynamak. 203	
a. Reklam ve Pazarlama Faaliyetlerinin Durumu	204
b. Tedarik Faaliyetlerinin Durumu	205
B. Sözleşmeleri Teşebbüs Adına Akdetmek	205
1. Genel Olarak	206
2. Komisyon Anlaşmaları.....	207
a. MLI ve 2017 OECD Model Anlaşması Öncesi	207
(1) Fransa – Societe Zimmer LTD Davası	208
(2) Fransa – Valueclick Davası	210
(3) Norveç – Dell Products Davası	210

(4) İtalya – Philip Morris Davası	211
(5) İtalya – Boston Scientific Davası	212
(6) İspanya -DSM Nutritional Products Europe Davası	213
(7) İspanya – Roche Vitamins Europa Davası	214
(8) İspanya – Dell Products Davası	214
b. MLI ve 2017 OECD Model Anlaşması Sonrası	214
C. Sözleşmenin Konusu	217
V. BAĞIMSIZ ACENTE İSTİSNASI	218
A. Değişikliğin Arka Planı	219
B. Bağımsız Acente İstisnası Getirilmesinin Gerekçesi	221
C. Yeni Bağımsız Acente İstisnası Hükümü	221
D. Acentenin Bağımsız Sayılması İçin Gereken Şartlar	223
1. Bağımsızlık Durumu Şartı	223
a. Hukuki Bağımsızlık Şartı	226
b. İktisadi Açından Bağımsızlık Şartı	228
c. İstisnanın İstisnası: Yakından İlişkili Teşebbüs Şartı	231
(1) Genel Olarak	231
(2) Yakından İlişkili Teşebbüsler	235
i. Bir Teşebbüsün Başka Bir Teşebbüs Üzerindeki Kontrolü.....	235
ii. Teşebbüsteki Yararlı Menfaatlerin Çoğunluğuna Sahip Olmak.....	236
iii. Şirkette Oy ve Sermayenin Çoğunluğuna Sahip Olmak	236
(3) Münhasıran veya Neredeyse Münhasıran Kişi Yararına Faaliyette Bulunmak.....	236
2. Acentenin Ticari Faaliyetlerin Olağan Akışı İçinde Hareket Etmesi	237
a. Genel Olarak	237
b. Kimin Ticari Faaliyetlerinin Olağan Akışı İçinde Hareket Edileceği Sorunsalı.....	238
c. Ticari Faaliyetlerin Olağan Akışının Tespit Edilememesi.....	241
E. Yeni 6. Fıkranın Uygulanması	242
VI. TÜRKİYE UYGULAMASI	242
VII. ÇEŞİTLİ ÜLKELERİN POZİTİF HUKUKLARINDA YER ALAN DÜZENLEMELER VE ANLAŞMA UYGULAMALARI.....	244
A. Almanya	244
B. Amerika Birleşik Devletleri	246
C. Birleşik Krallık	247

D. Çin Halk Cumhuriyeti	248
E. İtalya	250

BEŞİNCİ BÖLÜM

İŞYERİ TEŞKİL ETMEYEN HALLER VE FAALİYETLERİN BÖLÜNMESİ

I. İŞYERİ TEŞKİL ETMEYEN HALLER – NEGATİF LİSTE	253
A. Tarihsel Süreç İçinde Negatif Liste ve Hükümün Amacı	253
1. Genel Olarak	253
2. 1963 – 2014 OECD Model Anlaşmalarında Negatif Listenin Niteliği	255
a. Genel Olarak	255
b. Negatif Listenin Niteliğine İlişkin Ülke Uygulamaları	257
B. BEPS Projesi Sonrasında İşyeri İstisnalarına İlişkin Getirilen Değişiklikler	259
1. BEPS Projesinin İşyeri İstisnalarına İlişkin Amacı	259
2. 2017 OECD Modelinde Yapılan Değişiklikler	260
a. Genel Olarak	260
b. Yeni Negatif Liste ve Değerlendirilmesi	262
3. MLI ve İşyeri İstisnaları	269
II. HAZIRLAYICI VE YARDIMCI FAALİYETLER	270
III. FAALİYETLERİN BÖLÜNMESİ İLE İŞYERİ HÜKMÜNDEN KAÇINILMASI	276
A. BEPS Projesi Öncesi Durum	277
1. OECD Model Anlaşması ve Şerhi Açısından	277
2. Yargı İçtihatlarında Faaliyetlerin Bölünmesi	279
B. BEPS Projesi Sonrasında Faaliyetlerin Bölünmesine İlişkin Getirilen Değişiklikler	281
1. 2017 OECD Model Anlaşmasının 5/4.1. Maddesi	281
a. Genel Olarak	281
b. Hükümün Uygulanması	283
c. Hükümün Sonuçları	284
2. MLI ve Faaliyetlerin Bölünmesi	285
IV. TÜRKİYE UYGULAMASI	285
V. ÇEŞİTLİ ÜLKELERİN POZİTİF HUKUKLARINDA YER ALAN DÜZENLEMELER VE ANLAŞMA UYGULAMALARI	286
A. Almanya	286
B. Amerika Birleşik Devletleri	287
C. Birleşik Krallık	288

D. Çin Halk Cumhuriyeti	289
E. İtalya	290

ALTINCI BÖLÜM

DİJİTAL EKONOMİNİN İŞYERİ KAVRAMINA ETKİLERİ

I. DİJİTAL EKONOMİ KAVRAMI VE DİJİTAL EKONOMİNİN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN SORUNLAR	293
A. Genel Olarak Dijital Ekonomi Kavramı.....	293
B. Dijital Ekonomiye İlişkin Vergisel Sorunlar	295
1. İkamet İlkesi Kullanılarak Vergiden Kaçınılması	298
2. Kaynak İlkesi Kullanılarak Vergiden Kaçınılması.....	300
3. Kaynak İlkesine İlişkin Sorunlar: İşyerine Kar Atfedilmesi	301
4. Gelirin Nitelenmesi	302
5. Dolaylı Vergiler Açısından Sorunlar	303
II. DİJİTAL EKONOMİNİN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN OECD MODEL VERGİ ANLAŞMASINDAKİ MEVCUT DÜZENLEMELER.....	303
III. DİJİTAL EKONOMİNİN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN TÜRKİYEDE ALINAN ÖNLEMLER.....	305
A. Genel Olarak	305
B. Dijital Hizmet Vergisi ve İşyeri Hükümleri Açısından Değerlendirilmesi.....	307
C. İnternet Üzerinden Alınan Reklam Hizmetlerinden Yapılan Stopaj ve İşyeri Hükümleri Açısından Değerlendirilmesi.....	309
D. Katma Değer Vergisi Stopajı.....	312
E. Vergi İdaresinin ve Danıştayın İşyeri Kavramını Geniş Yorumlanması.....	312
IV. ÇEŞİTLİ ÜLKELERİN POZİTİF HUKUKLARINDA YER ALAN DÜZENLEMELER VE ANLAŞMA UYGULAMALARI.....	318
A. Almanya	318
B. Amerika Birleşik Devletleri	319
C. Birleşik Krallık	319
D. Çin Halk Cumhuriyeti	321
E. İtalya	321
V. İŞYERİ KAVRAMININ DİJİTAL EKONOMİYE UYARLANMASI ÇALIŞMALARI VE BU ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	322
A. OECD Çalışmaları.....	323
1. OECD Kamuoyu Danışma Belgesi.....	323
a. Önemli İktisadi Varlık Teklifi	323

b. Kullanıcı Katılımı Teklifi	325
c. Pazarlanan Gayri Maddi Varlıklar Teklifi	327
2. OECD - Dijitalleşmenin Getirdiği Vergisel Sorunlar Üzerine Kapsayıcı Çerçeve Çalışmaları – Birinc Sütun Taslak Raporu	328
a. Genel Olarak	328
b. Kapsam	329
c. Bağlama Noktası	332
3. OECD - Dijitalleşmenin Getirdiği Vergisel Sorunlar Üzerine Kapsayıcı Çerçeve Çalışmaları – İkinci Sütun	334
4. OECD - Ekonominin Dijitalleşmesinden Kaynaklanan Vergi Zorluklarına Yönelik İki Sütunlu Çözüm Hakkında Anlaşma	336
a. Birinci Sütuna İlişkin Anlaşmaya Varılan Hususlar	336
b. İkinci Sütuna İlişkin Anlaşmaya Varılan Hususlar	338
c. Değerlendirme	339
B. BM Çalışmaları - BM 2021 Modeli	340
1. Genel Olarak	340
2. Değerlendirme	348
C. Avrupa Komisyonu Çalışmaları	351
VI. İŞYERİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEME ÖNERİSİ	353
A. Türk Hukuku Açısından Değerlendirme ve Düzenleme Önerisi	353
B. Uluslararası Vergi Hukuku Açısından Değerlendirme ve Düzenleme Önerisi	355
1. Değerlendirme ve Düzenleme Önerisi	355
2. Olası bir Düzenlemenin Daha Etkin Olabilmesi İçin İzlenebilecek Yollar	357
a. OECD Modeli Yoluyla Değişikliklerin Uygulanması	358
b. Çok Taraflı Anlaşma İle Değişikliklerin Uygulanması	359
c. BEPS Çok Taraflı Enstrümanı ile Değişikliğin Uygulanması	360
SONUÇ	364
KAYNAKÇA	380

KISALTMALAR CETVELİ

AB	:	Avrupa Birliđi
ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
BFH	:	Bundesfinanzhof (Almanya Federal Vergi Mahkemesi)
BEPS	:	Base Erosion and Profit Shifting (Matrah Aşındırma ve Kar Kaydırma)
BIAC	:	Business and Industry Advisory Committee to the OECD (OECD İş ve Endüstri Danışma Komitesi)
D	:	Daire
E.	:	Esas
Edt.	:	Editör
GloBE	:	Global anti-base erosion Rules (Küresel Matrah Aşındırma Karşıtı Kurallar
GMBH:		Gesellschaft mit beschränkter haftung (Almanca: Limited Şirket)
GVK	:	Gelir Vergisi Kanunu
HD	:	Hukuk Dairesi
HMRC:		Her Majesty Revenue And Customs (Majestelerinin Gelir ve Gümrük (İdaresi))
IIR	:	Income Inclusion Rule (Gelir Ekleme Kuralı)
IRS	:	Internal Revenue Service (İç Gelirler Dairesi – Amerika Birleşik Devletleri)
ISP	:	Internet Service Provider (İnternet Hizmet Sağlayıcısı)
K	:	Karar
KDV	:	Katma Değer Vergisi
KDVK:		Katma Değer Vergisi Kanunu
KVK	:	Kurumlar Vergisi Kanunu
md.	:	Madde
MLI	:	Multilateral Instrument Multilateral Convention to Implement Treaty Related Measures to Prevent Base Erosion and Profit

Shifting

OECD	:	Organisation for Economic Co-operation and Development – (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
OEEC	:	Organisation of European Economic Cooperation – Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü
para.	:	Paragraf
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
Sarl	:	Société à responsabilité limitée (Fransızca konuşulan ülkelerde, limited şirket)
STTR	:	Subject to Tax Rule (Vergilendirme kuralı)
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TTK	:	Türk Ticaret Kanunu
UTPR	:	Undertax Payment Rule (Vergilendirilmemiş Ödemelerin Reddi Kuralı)
VUK	:	Vergi Usul Kanunu
vd.	:	ve devamı

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo I: Muafiyet İstisna Rejimleri

Tablo II: Finansal Yapılanmalar

Tablo III: Amazon Vergi Planlaması

